

Ho Tloha Jerusalema ho ea Babilona

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng sa Boithuto ba Beke Ena Bala:

2 Marena 21:10–16; Daniele 1; Ba-Gal. 2:19, 20; Matt. 16:24–26, 2 Cor. 4:17; Jakobo 1:5.

Teman'a Khopolo:

“Bahlankana ba bane bao, Molimo oa ba fa tsebo le kutloisiso ea mangolo kaofela le ea bohlahe bohle; hape, Daniele a ba le kutloisiso ea lipono le ea litoro”(Daniele 1:17).

Bibele ha e pota-pote ho bontša bofokoli ba botho bo oeleng. Ho tloha ho Genese 3 ho ea pele, ho bonahala ka ho totobala boetsalibe ba botho le litholoana tsa teng tse bosula. Ka nako e tsoanang, le teng, re bona mehlala ea ba bontšang botšepahi bo boholo ho Molimo, leha ba tobane le khoheli tse matla tsa ho lahla botšepahi. Mehlala e meng e amang maikutlo e bonoa bukeng ea Daniele.

Leha ho le joalo, ha re ithuta buka ea Daniele, ha re boloke ka likelellong tsa rona hore mohale oa 'nete oa buka ke Molimo. Re tloaetse lipale tse tiisang botšepahi ba Daniele le metsoalle ea hae hoo re ka lebalang ho phahamisa botšepahi ba Eo ea neng a tataisa le ho tšehetsa bahlankana bao ba bane ha ba ne ba tobane le matla le likhoheli tsa 'Muso oa Babilona. Ho tšepaha ke qholotso e lekaneng motho a ntse a le naheng le lefatšeng la habo, siela ha u tobana le khatello lefatšeng, moetlong le borapeling ba balichaba. Empa batho bao ba hlahelletseng ka mahetla ba kopana le liqholotso tsena hobane, joalo ka moaposotola Paulose, ba “tseba eo [ba] mo lumetseng”(2 Tim. 1:12), ‘me ba tšepetse ho Eena.

**Ithute thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha sa la 11 Pherekhong.*

Botlotlehi ba Molimo

Ka chalimo ea pele buka ea Daniele e qala ka noto e tlase ea ho hloloa. Juda e hapuoe ke Nebukadnesare ‘me lijana tsa tempele li nkiloe Jerusalem ho ea naheng ea Shineare. Lentsoe Shineare le hlaha ka Bibeleng ho Genese 11:2 e le sebaka seo tora ea Babel e ne e le ho sona. Shineare ke letšoao la bobbe joalo kaha le supa morero oo motso oa oona e ne e le ho hanyetsa Molimo ka tsela e totobetseng. Le haeba lihahi tsa Babel li ile tsa hloleha morerong oa tsona oa ho fihla maholimong, se bonahalang kante ke hore Nebukadnesare le melimo ea hae—e leng naheng ea Shineare—e hlotse Molimo oa selekane oa Israele.

Leha ho le joalo, lipolelo tse qalang Daniele lia hlakisa hore ho hloleha ha Jerusalem ha ho ea ba ka matla a fetisang a morena oa Babilona; empa, ho etsahetse hobane “Morena [o ile] a neela Jojakime, morena oa Juda, matsohong a hae [Nebukadnesare]” (Dan. 1:2). E sa le qalong haholo, Molimo o ile a bolela hore ha sechaba sa Hae se ka roba selekane, o tla ba romella kholehong naheng ea balichaba. Ka hona, Daniele oa tseba hore kamorao le kaholimo ho matla a sesole a Babilona, Molimo o etelletse pele leeto la nalane. Ke chalimo ena e hlakileng ea borena ba Molimo e tšehetsang bahlankana bana ‘me e ba fang matla le sebete sa ho talimana le liteko le khatello ea ‘muso oa Babilona.

Bala 2 Marena 21:10–16, 2 Marena 24:18–20, le Jeremia 3:13. Hobaneng ha Molimo a neela Juda le Jerusalem matsohong a ba-Babilona?

Ha re tobana le liphephetso tsa mongoaha-kholo oa mashome a mabeli a motso o mong, re lokela ho hopola tsela ea ho talima Molimo joalo kaha e bonahatsoa ka ho hlaka ho ho holo bukeng ea Daniele. Ho latela buka ena, Molimo oo re o sebeletsang ha o tsamaisa nalane feela ka borena ba Oona empa o boela o kena lipakeng ka mohau maphelong a bana ba Hae ho fana ka thuso ea bohlokoa nakong eo ba e hlokaneng. ‘Me joalo kaha re tla bona hamorao, seo Molimo o ile oa se etsesa baholehoa ba ba-Heberu o ntse o tla se etsesa batho ba Oona nakong ea bofelo, ho sa natse litlhaselo tse fapaneng holimá bona le tumelo ea bona.

Ke liqholotso li fe tseo tumelo ea hau e tobanang le tsona hajoale, li ka hlaha kathoko, kapa kahare ho kereke, kapa ho tsoa likoling tse semelong sa hau? Ke joang u ka ithutang ho itšetleha matleng a Molimo ho u thusa ho hlola eng kapa eng e kapele ho uena?

Tumelo Tlasá Khatello

Bala Daniele 1. Ke khatello li fe tse etsetsoang bahlankana ba hore ba ikamahanye?

Ha ba filha Babilona, bahlankana bana ba bane ba lokela ho tobana le phephetso e kholo khahlanong le tumelo le kholiseho ea bona: ba lokela ho feta tlasá thupelo e khetheliheng hore ba tle ba sebeletse morena. Marena a khale a ne a khetha baholehoa ba neng ba itlhomme pele hore ba tle ba sebeletse tlung ea borena, 'me kahona ba tle ba fetolele botšepahi ba bona ho morena le melimo ea 'muso o ba holehileng. 'Nete ke hore tšebetso ena kaofela ha eona e ne e reretsoe ho tlisa tšokoloho e itseng le ho kenya thuto e tla tlisa phetoho ea mehopololo. E le karolo ea tšebetso eo, baholehoa bana ba ba-Heberu ba fetoloa mabitso. Lebitso le lecha le tšoea phetoho ea thuo le pheletso. Kahona, ka ho fetola mabitso a baholehoa, ba-Babilona ba ne ba rerile ho rena holim'a bona 'me ba ba qobelle ho amohela mekhoha le meetlo ea Babilona. Mabitso a bona a 'nete, a neng a supa ho Molimo oa Israele, a nkeloa sebaka ke mabitso a hlomphang melimo esele. Ho tlatselletsa moo, morena a rera hore bahlankana ba je tafoleng ea hae. Ho ja lijo tsa morena ho ne ho na le moelelo o tebileng khale-khaleng. Ho ne ho bolela bolateli bo felletseng ho morena le ho itšetleha ka eena. 'Me joalo kaha lijo li ne li hlabelela molimo kapa melimo ea 'muso oo, ho li ja ho ne ho boetse ho na le moelelo o tebileng oa borapeli. Ka ho hlaka ho ne ho bolela ho amohela le ho nka karolo mokhoeng oa morena oa borapeli.

Kahona, Daniele le balekane ba hae ba iphumana ba le har'a maemo a qholotsang. E le hore ba lule ba tšepahalletse Molimo hape ba atlehe ho phela tlas'a matla a maholo a tsamaiso ea 'muso ho hloka mohlolo feela. Ho thatafatsa litaba ho feta, toropo ea Babilona e ne e eme e le seemahale sa katleho ea motho. Botle ba bonono ba bohahi ba litempele tsa Babilona, ka lirapa tse leketlileng, le noka ea Eufrate e tsoelipanang har'a motse e ne e fana ka setšoantšo sa matla a sa hloleng le khanya. Kahoo, Daniele le metsoalle ea hae ba neoa monyetla oa ho phahamiso le monyetla oa ho natefelo a ke melemo le nalane ea tsamaiso ena. Ba ka emisa ho ba baholehoa ba ba-Heberu eaba ba fetoha basebeletsi ba morena. A na ba tla rekisa ka kholiseho ea bona e be ba tsamaea tsela e bobebe ho ea letlotlong??

Bahlankana baa ba ne ba ka beha mabaka a fe a ho nyahlatsa kholiseho ea bona?

E ka ba litsela li fe tseo ka tsona o tobaneng le liphephetso tse tšoanang haeba e se tse fetang?

Qeto e Tiileng

Bala Daniele 1:7–20. Re bona lintlha li fe tse peli moo: bolokolohi ba ho nahana ba Daniele le bokena lipakeng ba Molimo? Ke litšiea li fe tse ling tse teng moo?

Ho bonahala e ka bahlankana bana ba bane ba ba-Heberu ha ba hane mabitso a bona a Babilona. Mohlomong ha ho na ho ho kaalo hoo ba ka ho etsang ka taba eo, kantle ho ho sebelisa mabitso a bona a se-Heberu mahareng a bona. Empa ha e le tabeng ea lijo le veine e tafoleng ea morena, ho matleng a bona ka botlalo ho li ja kapa ho se li je. Kahona, khetho ea banna bana ba bane e lokolohileng e bohlokoa haholo mona.

Leha ho le joalo, haeba hlooho ea matona e ka fetola mabitso a bona, e ka fetola le lijo. Ho na le mabaka a mabeli ao e ka bang bana ba bane ha ba batle ho ja lijo tsa morena ka baka la oona.

La pele, mohlomong lijo tse tafoleng ea morena li na le lijo tse litšila (Levitike 11). La bobeli, lijo li neeloa pele e le lijo tsa molinongana oa setšoantšo e be li hona li tla romeloa tafoleng ea morena hore a li je. Ke kahona, Daniele a totobatsang, ntle le ho pota-pota kapa ho inekanya, hore kopo ea hae e susumetsoa ke borapeli, mohlala, lijo tse tafoleng ea morena li tla mo silafatsa, eena le metsoalle ea hae (Dan. 1:8), o ba sebete haholo mona.

Ha re talima puisano e mahareng a Daniele le hlooho ea matona, ho hlahella lintlha tse fokolang tsa bohlokoa. Ea pele, ho bonahala Daniele a utloisisa boemo bo thata boo hlooho ea matona e leng ho bona, kahoo a etsa kopo ea teko. Matsatsi a leshome a lekane ho bontša melemo ea mofuta oo oa lijo ‘me kahona letsoalo la hlooho ea matona le kokobele. Ea bobeli, sebete sa Daniele sa hore litlamorao e tla ba tse ntle ka nako e a khutšoanyane ha kaalo se tsoa tšepeng ea hae e tletseng ho Molimo. Ea boraro, khetho ea meroho feela le metsi e re supisa morao lijong tseo Molimo o neng o li fe motho Tšimolohong (shena Gen. 1:29), e leng taba e boelang e susumetsa khetho ea Daniele. E bile, ke lijo li fe tse neng li ka fetisa tseo Molimo o neng o fane ka tsona pele?

Keng se bohlokoa ha kaalo ka boikhethelo se bulang tsela ea hore Molimo o etse kamoo o entseng kateng (sheba Dan. 1:9)? Re ka fumana lithuto li fe moo ka bohlokoa ba khetho tsa rona? Tšepo ea rona ho Molimo e lokela ho ama khetho tsa rona joang?

Tlhoka-koli le Bohlale

Daniele le balekane ba hae ba khetheloa bosebeletsi ba morena hobane ba ne ba fihlela liphelelo tse behiloeng ke Nebukadnesare. Ho ea ka morena basebeletsi ba tlung ea borena e lokela e be “ba se nang sekoli le letheba” hape ba “fahleho li ntle”(Dan. 1:4). Se thahasellisang ke hore, mahlabelo le batho ba sebeletsang sehalalelong e lokela e be ba hlokang “sekoli” (Lev. 22:17–25, Lev. 21:16–24). Ho bonahala morena enoa oa Babilona a ipapisa le Molimo oa Israele ka hore o batla makhabane a tsoanang ho ba sebeletsang tlung ea borena. Ka nq’ e ‘ngoe, makhabane a joalo a ka akanya hore Daniele le balekane ba hae e ne e le lihlabelo tse phelang tsa Molimo ha ba ne ba tobane le ligholotso tsa ‘muso oa Babilona.

Bala Ba- Galata 2:19, 20; Mattheu 16:24–26; le 2 Ba-Korinthe 4:17. Litemana tsee li re bolella eng ka kamoo re ka lulang re tšephele har’a liphephetso tseo re tobanang le tsona?

Molimo o tlotla botšephehi ba baholehoa ba bane ba ba-Heberu, ‘me qetellong ea matsatsi a leshome a teko ea bona ba bonahala ba phetse hantle ba bile ba nonne ho feta baithuti ba bang ba neng ba ja tafoleng ea morena. Kahoo, Molimo oa fa bahlanka ba bane bao ba oona “tsebo le kutloisiso ea mangolo kaofela le ea bohlae,” eaba Daniele eena Molimo o mo fa “kutloisiso ea lipono tsohle le ea litoro” (Dan. 1:17). Mpho ena e tla ba ea bohlokoa haholo bosebeletsing ba Daniele.

Joalo feela ka ha Molimo o tlotla tumelo ea bahlanka ba hae mabaleng a Babilona, o re fa bohlae ha re tobana le liqholotso tsa lefatše. Ho tsoa maiphihlelong a Daniele le balekane ba hae, re ithuta hore ho ea khonahala ho lula re sa angoa ke lintho tse silafatsang har’a sechaba seo re phelang le sona. Hape re ithuta hore ha rea lokela ho itšeka ho sechaba seo re phelang le sona le litloaelo tsa sona hore re tle re sebeletse Molimo. Daniele le balekane ba hae ha ba phele feela sechabeng seo meetlo ea sona e thehiloeng bohategeng le liphosong le tumela-khoeleng, empa ba rutuoe holim’a tsona llichetso le liphoso le litumela-khoela tseo. Empa feela, ba lula ba ntse ba tšephele.

Ho sa natse hore na re lula kae, re tobana le qholotso ea ho lula re tšephehalletse seo re se lumetseng har’a litšusumetso tsa meetlo le mekhoe ea bophelo e hanyetsanang le seo re se lumelang. Hloaea litšusumetso tse mpe meetlong ea heno, ‘me u ipotse: ke li nena hantle ha kae?

Hlahlobo ea Ho Qetela

Bala Daniele 1:17–21. Lekunutu la katleho ea banna ba bane baa ke le fe? Sheba le Jobo 38:36, Liprov. 2:6, Jakobo 1:5.)

Kamor'a lilemo tse tharo tsa koetliso “Unifesithing ea Babilona,” Ba-Heberu bana ba bane ba tlisoa kapele ho morena bakeng sa hlahlobo ea ho qetela. Ha ba ea phela hantle feela ho feta baithuti ba bang, ba boetse ba ba feta le ka tsebo le bohlahe. Ba bane bana ba hiroa hang-hang ho sebeletsa morena. Ha rea lokela ho lebala hore “tsebo le bohlahe” tsena li bopiloe haholo ka bohedene bo bongata. Empa ba ithutile bona leha ho le joalo, ‘me ho hlakile ba ithutile bona hantle haholo, leha ba sa lumele ho bona.

Nebukadnesare o ne a ka nahana hore katleho e kaalo e na le kamano le lijo tsa tlung ea borena le koetliso eo ba bane bana ba fetileng ho eona. Leha ho le joalo, Daniele le balekane ba hae ba ea tseba, ‘me le pale e bontša ka ho hlaka, hore bokhoni ba bona ha ho moo bo amanang le tsamaiso ea Babilona. Tsohle li tsoa ho Molimo. Ke mohlala o matla ha ka kang oa seo Molimo a ka se etsesang ba mo tšepang. Ha rea lokela ho tšaba matla a maholo a liphatlalatso, mebuso, kapa litsi tse ling tse ka re tšosang ka ho senya boleng ba rona re le bana ba Molimo. Ha re beha tšepo ea rona ho Molimo, re ka ba le tiisetso ea hore o tla re tšehetsa ‘me a re boloke khahlanong le maemo ohle a mabe. Lekunutu ke hore feela re etse khetho tse nepahetseng ha re tobana le liqholotso tsa tumelo ea rona.

Ha re talima Daniele 1, re ithuta lithuto tsa bohlokoa haholo ka Molimo: (1) Molimo o laola nalane. (2) Molimo o fana ka bohlahe e le hore a tle a laole tikoloho e tletseng bora ea litloaello le bosehaba ba rona. (3) Molimo o tlotla ba mo tšepang ka kholiseho e kahare le ka tsela ea bophelo.

Khaolo ena e qetella ka ho supa hore “Daniele a ‘na a lula joalo ho isa selemo se qalang puso ea morena Siruse” (Dan. 1:21). Taba ea ho bua ka Siruse mona e bohlokoa: e re fa lehlasele la tšepo har’a boiphihlelo ba kholeho. Siruse ke eena ea khethiloeng ke Molimo ho lokolla sehaba sa Hae ‘me a ba lumelle ho boela Jerusalema. Leha khaolo e qala ka ponahalo ea tlhohleho le kholeho, e qetella ka lehlasele la tšepo le ho boela hae. Óna ke Molimo oa rona: le har’a linako tse thata ka ho fetisisa maphelong a rona, kamehla o bula fesetere ea tšepo e le hore re tle re bone khanya le thabo tse leng pele kamorao ho mahlomola le bohloko.

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Daniele le balekane ba hae ha ba le Babilona bocheng ba bona, ka ho hlaka, ba ne ba na le melemo e fetisang ea Josefa lilemong tsa pele tsa bophelo ba hae Egepete; feela ba ne ba feta har’a liteko tsa semelo tse seng bobebe ho feta [tša Josefa]. Ka papiso ea bophelo ba bona bo bonolo ba Judea lehaeng la bona, bacha bana ba malapeng a borena ba ile ba isoa litoropong e mahali-hali ka ho feta tsohle, mapatlelong a morena e moholo ka ho fetisisa, ‘me ba hloaeloa koetliso ea bosebeletsi bo khethehileng ba morena. Ba ne ba likalilikoe ke liphephetso tse matla lepatlelong leo le bolileng le mahali-hali. Taba ea hore, bona barapeli ba Jehova, e ne e le baholehoa Babilona; hore lijana tsa tempele ea Molimo li ne li beiloe ka tempeleng ea melimo ea Babilona; hore morena oa Israele ka sebele e ne e le motšoarua matsohong a ba-Babilona, e ne e buuo ke bahloli e le bopaki ba hore tumelo le meetlo ea bona e ne e le fetisa ka boholo tumelo le meetlo ea ba-Heberu. Tlas’a maemo a joalo, ka khoboso eo ho sutha ha Isreale melaong ea Hae ho e bakileng, Molimo o ile a fa Babilona bopaki ba borena ba Hae, ba khalalelo ea litaelo tsa Hae, le ba moputso o tiileng oa kutlo. ‘Me bopaki bona o bo fane, ka tsela e le ‘ngoe feela eo bo neng bo ka fanoa ka eona, ka ba neng ba ntse ba tšoareletse botšepeng ba bona.’—Ellen G. White, *Education*, leq. 54.

Lipotso tsa Puisano:

1. Sehlopheng, buisanang ka liqholotso tsa mekhoha le meetlo ea sechaba tseo le tobanang le tsona le le Bakreste sechabeng sa habo lona. Ke li fe, ‘me kereke ka botlalo ba eona e ka ithuta ho li arabela joang?
2. Nahana kamoo ho ka beng ho bile bobebe ka teng hore Daniele le ba bang ba rekise ka tumelo ea bona. Haholo hobane, ba-Babilona e ne e le bahloli. Sechaba sa Ba-Juda se ne se hlotsoe. Ke “bopaki” bo fe bo bong bo neng bo hlokeha hore “melimo” ea Babilona e ne e le meholo ho feta Molimo oa Israele, ‘me e be Daniele le balekane ba hae ba ka ananela taba eo? Boemong bona, ke linnete li fe tsa Bible tseo e ka bang ba ile ba itšoarella ka tsona tse ileng tsa ba tšehetsa nakong ee? (Sheba Jer. 5:19, Jer. 7:22–34.) See se lokela ho re bolella eng ka bohlokoa ha ho tseba Libibele tsa rona le ho utloisisa “‘nete ea joale”?
3. Ke hobaneng ha botšephehi bo le bohlokoa ha kaale, e seng bakeng sa rona feela, empa le bakeng sa bao botšephehi ba rona bo ba fetohelang bopaki ba semelo sa Morena, eo re lekang ho mo sebeletsa?